

Meloy Historielag

Scrap - Book

6

1996

Innholdsfortegnelse

(NP – Nordlandsposten, NF – Nordlands Framtid, MA – Meløyavisa)

Meløykalenderen 1996	side	3
MA 22.02.1996 Ny gammel båt (MK "Teisten")	"	5
Styremøte på loftet i Gammelbakeriet den 20. mars 1996	"	6
NP 25.03.1996 Kulturvernprisen til Torsvik	"	7
MA 28.03.1996 - " -	"	9
NF 22.03.1996 - " -	"	10
MA 25.04.1996 Årsmøte i Meløy Historielag den 17. april 1996 på Ørnes Hotell	"	11
MA 25.04.1996 Annonse leilighet til leie i Allmuestua i Meløygården	"	12
Planlegging av bok med prospektkort fra Meløy	"	13
MA 25.04.1996 - " -	"	14
MA 13.06.1996 Meløyvideoen selges i revidert utgave (annonse)	"	15
Tur til Træna, Selvær og Myken	"	16
MA 15.08.1996 - " -	"	52
MA 15.08.1996 Lokalhistorisk rundtur i Glomfjord den 18. august 1996	"	53
MA 21.11.1996 Presentasjon av årbok og kalender på Ørnes Hotell 22. november 1996	"	58
Årbok nr. 12/1996	"	59
MA 28.11.1996 Årboka er kommet !	"	61
NF 27.11.1996 Meløy mellom to permer	"	62
NP 28.11.1996 Meløys 12. årbok	"	63
NF 29.11.1996 Rettelse til årboka	"	64

MELØY-KALENDEREN 1996

Bolga rundt 1930. Brygga står der butikken ligger i dag.

Meløykalenderen

Like sikkert som Årboka for Meløy kommer ut hver høst, blir det også laget egen kalender for Meløy med gamle bilder fra kommunen.

Hanne Hammernes

Primus motor for årets kalender, Anne-Marie Jensen, sier at det ikke er noe problem å få tak i bilder til kalenderen. Folk er flinke til å sende inn bilder, og vi prøver å få bilder fra alle

kretsene i kommunen, sier hun. Noe er riktig gammelt, mens noe er forholdsvis nytt, slik at det er mulig for mange å enten kjenne seg selv igjen, eller andre familie-medlemmer. Eller prøver vi å finne

motiver eller begivenheter som passer til de forskjellige årstider. Årets opplag er øket med 100 fra i fjor, og ligger på 1400 eksemplarer. Alle blir stort sett solgt hvert år.

MELØYAVISA

22. FEBRUAR 1996

Ny gammel båt

Motoråttringen M/K Teisten vender snart tilbake til Meløy. I 1992 bestemte Meløy historielag og kulturutvalget seg for å ta vare på båten, som det bare finnes en maken til i Norge.

Båten er bygget i 1938, og har de siste årene vært til restaurering i Lurøy. Samtlige sømmer og bolter og de fleste spanter og bord er skiftet ut. Restaureringene har kostet vel 200 000 kroner, der kommunen har bidratt med 98 tusen og historielaget med 50 tusen kroner. I påvente av Båtgruppa, bestående av Hogne Gullberg, Per Hogne Jensen og Jon Anton Swensen arbeider nå med å få inn de resterende midlene. I mellomtiden har kommunen, ved kulturutvalget, forskuttert pengene.

*Meløy Historielag avholder styremøte på "Løftet"
onsdag, den 20. mars 1996.*

Til stede:

*Kyrre M. Hanssen, Bjørne Noverdal, Per Swensen,
Anita Waatoik, Anfinn Myrvang, Per Høgne Jensen
samt fotografen - Rolf Sørgård.*

*Her legges strategien for påfølgende
overrettelse av Kulturoverprisen for 1996.*

Foto: R. S.

EIKK KULTUR- VERNPRISEN

Kulturvernpris. Unni og Oddleiv Torsvik fikk Meløy historielags kulturvernpris for 1996 for innsatsen med å ta vare på Torsvik gård.

FOTO: JOHAN VOTVIK

MELØY: Unni og Oddleiv Torsvik har i 16 år brukt private midler på restaurering av Torsvik gård. Onsdag fikk de uventet Meløy historielags kulturvernpris for 1996 for innsatsen.

JOHAN VOTVIK

– Dette var overraskende, vi har jo bare gjort det vi hadde lyst til, sa Oddleiv Torsvik da han og kona Unni onsdag fikk prisen på trappa utenfor våningshuset på Torsvik gård på Ørnes.

– Torsvika er ei perle i Meløy. Om dere ikke hadde sett verdien av å ta vare på bygningene, kunne noe av det fineste vi har i kommunen gått tapt, sa lederen i historielaget, Per Swensen, da han senere overrakte prisvinnerne 2.500 kroner i påskjønnelse.

Da Oddleiv og Unni kom til gården for 16 år siden var idylliske Torsvik gård i fe-

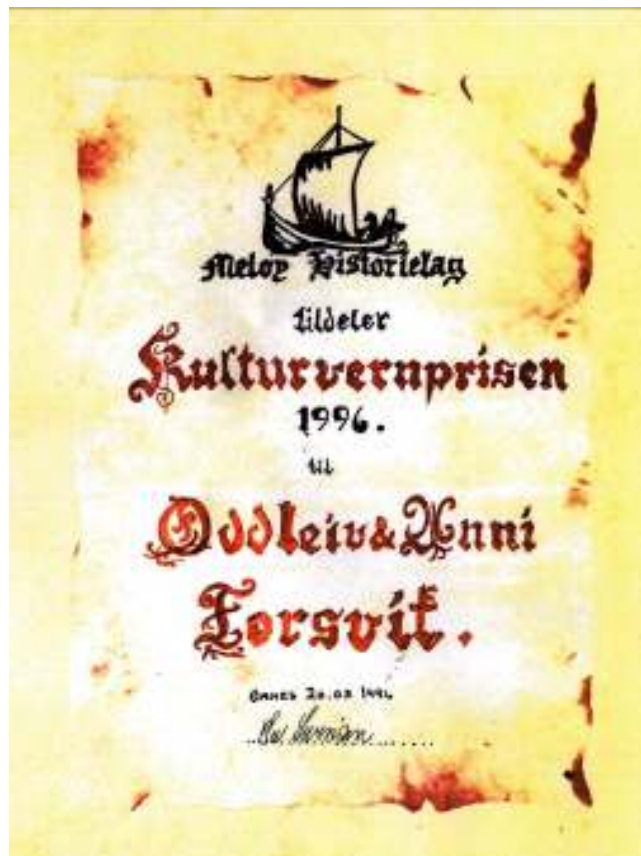
med å forfalle. Prisvinnerne tok gårdsnavnet og startet restaureringen av det vel hundre år gamle hovedhuset med private midler i et samarbeid med Unnis foreldre.

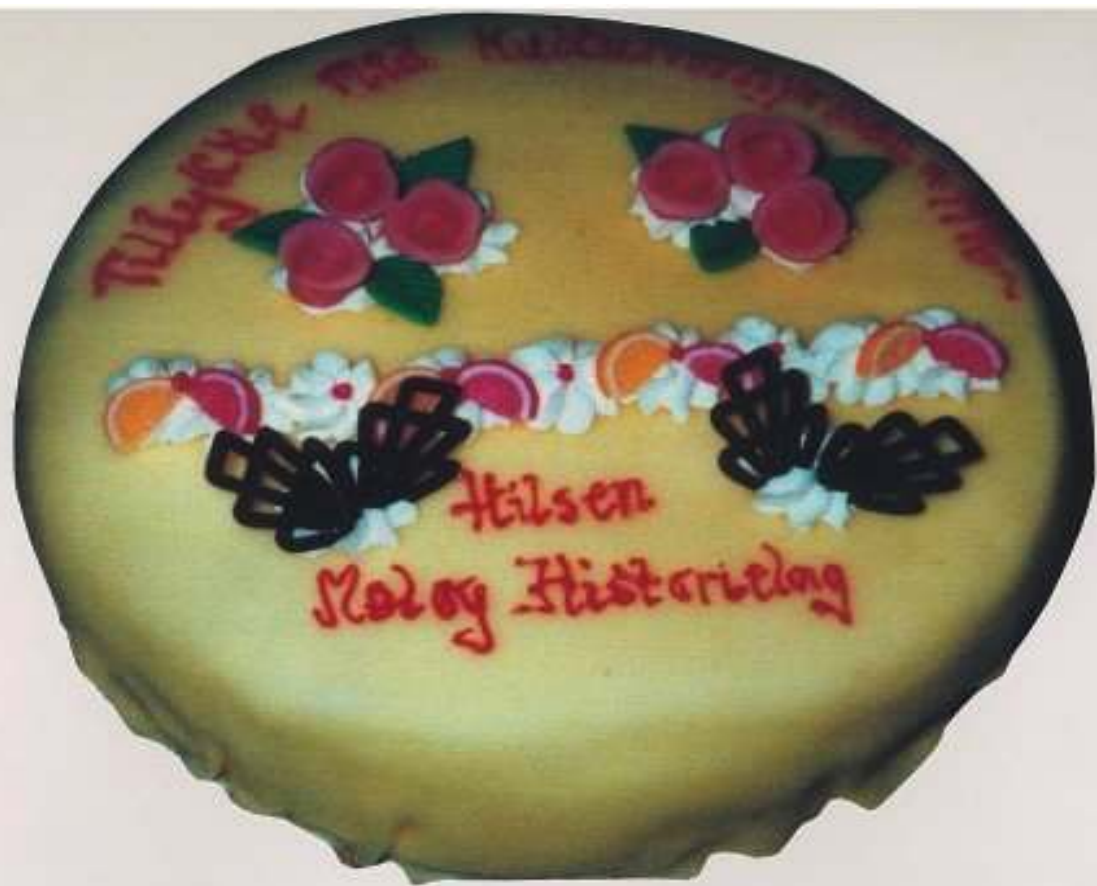
– Vi vet at det har vært drevet gård her siden tidlig på 1700-tallet. Våningshuset er fra 1906, men vi tror tømmeret er eldre og at det er blitt fraktet hit slik det var vanlig på den tiden, sier Oddleiv Torsvik.

– Vi begynte restaureringen sommeren 1980 og et år etter flyttet vi inn.

Hele huset er renoveret i trofasthet mot husets sjel. Utenom hovedbygningen med to leiligheter og en frittstående, ny garasje, består gården av ei kårstue fra 1872, ei brygge som kom til gården rundt århundreskiftet, en fjøs og restene av et vedskjul med jordkjeller. På brygga var det butikk frem til 1916.

– Neste prosjekt blir å restaurere kårstua og brygga. Den har allerede fått nye pæler og tak, samt at en av veggene har fått ny kledning.

Jorsvik

Overraskede vinnere av kulturvernprisen

Meløy Historielags kulturvernpris for 1996 gikk til Oddleiv og Unni Torsvik. De fikk prisen for deres formidable innsats med å bevare Torsvik-gården. Helt uanmeldt troppet styret i Meløy Historielag opp for å overrekke prisen. Da ble selv Oddleiv Torsvik målløs.

Marit Haugdahl

Prisvinnerne ante fred og ingen fare, og trodde at Per Swensen skulle komme for å hente noen historielagsalbum som Unni Torsvik har laget. Det tok mange minutter før det gikk opp for dem hva det dreide seg om.

TRADISJON MED Å OVER-RASKE

Meløy Historielags kulturvernpris ble delt ut for første gang i fjor, til Lisa Kristiansen og Sigmund Moen som har bygd opp igjen gammel-butikken på Meløy. Da kom også prisen helt uanmeldt. I historielagets statutter står det ingenting om denne prisen, og derfor kan styret gi den til hvem de vil, når de vil, og uten å melde fra til vinneren først.

- Vi har jo bare gjort det vi likte å gjøre sammen med folk vi likte å gjøre ting sammen med, sa en overrasket Oddleiv Torsvik, og siktet til de øvrige familiemedlemmene.

MYE ARBEID

Men restaureringen av Torsvik-gården kan på ingen måte betegnes som noen "bare". - Jeg unner ingen den jobben vi har gjort, sier Unni Torsvik. Alt var skjevent i det

Hele styret i Meløy Historielag og et samlet pressekorps møtte opp på trappen til Unni og Oddleiv Torsvik for å overrekke kulturvernprisen. De skjønte ingenting.

store våningshuset. Tømmeret er som det var, men huset har fått isolasjon og delvis ny bordkledning. Innvendig er det nye gulver og tak, og sanitæranlegget måtte lages fra grunnen av. Hele veien er det tatt hensyn til husets skjel. Den gamle brygga, hvor det tidligere ble drevet handelsvirksomhet, er også under restaurering. Etterpå står kårstua for tur. Det er også planer om å bygge opp igjen en kjellersjå, på tuftene av det gamle.

DE FØRSTE TORSVIKENE

Det var i 1979 at gården og husene etter gammelordfører Christian Tidemann ble overtatt av Ole og Gjertrud Flakne, Unni Torsviks foreldre. Tidemann var Gjertrud Flaknes bestefar. Gårdsdrift er ikke blitt drevet på eiendommen siden på 1970-tallet, og samtlige bygninger var i ferd med å forfalle. Gården og det store byggeprosjektet som lå foran dem var en oppgave som hele veien skulle gjøres som et familieprosjekt. Fra 1987 gikk gården over i Unni Torsviks eie, slik pla-

nen var. Huset er innredet som to selvstendige boliger, og Gjertrud Flakne bor nå i underetasjen.

Gården Torsvik har lange tradisjoner. De første nedskrevne registreringer er fra 1723. Det har vært i Tidemannfamiliens eie i 100 år, og bare kulturprisvinnerne har tatt i bruk Torsvik-navnet. - Det eneste vi hadde råd til etter å ha restaurert huset, var å skifte navn, fleiper Oddleiv Torsvik (tidligere Andreassen).

EN PERLE

- Torsvika er en perle i Meløy, konstanterte historielagets leder, Per Swensen. Han roste også de to prisvinnerne for deres store og langvarige innsats for Meløy Historielag. Spesielt trakk han fram Unni Torsvik som nylig har laget fire flotte album med historielagets egen historie er fortalt gjennom tekst, bilder og firsjellige utklipp. - Prisen hadde vært velfortjent bare på grunn av den innsatsen dere har gjort for kulturvern ellers, mente Swensen. Kulturvernprisen består av en håndtegnet diplom og 2500 kro-

Nordlands FRAMTID

fredag, den 22. mars 1996

Torsvik - en perle i Meløy

– I alle dager; hva er det som skjer???
Unni og Oddleiv Torsvik ble fullstendig tatt ved døren da styret i Meløy historielag uanmeldt troppet opp med marsipankake og kulturvernprisen for 1996.

HÅVARD WILLASSEN

Svaret er gården Torsvik; en perle på Ørnes, som familien har restaurert og holdt i bevd i gammel, ærverdig stil.

Den eldste bygningsmassen stammer fra slutten av 1800-tallet. Men selve boplassen har kjente tradisjoner (som er nedtegnet) fra tidlig på 1700-tallet. Ingen kan unngå å legge merke til den praktfulle gården, enten man kommer sjøveien eller landeveien til Ørnes.

Imponerende

– Meløy historielag har besluttet å gi dere kulturvernprisen for den fine måten Torsvika er blitt tatt vare på. Dere har gjort et imponerende stykke arbeid og utvist en sjelden trofasthet mot plassens sjel, slik det opprinnelig var. Torsvika er en perle for hele kommunen, sa historielagets Per Swensen da han overrakte diplomene og den symboliske sjekken på 2500 kroner.

Forfall

– Vi følte at vi måtte gjøre noe før forfallet tok overhånd. Det har vært strevsomt og ressurskrevende, og ennå er vi ikke ferdig. Men det vi har gjort har vært artig, rett og slett. Og vi har hatt et tett og nært samarbeid med svigerforeldre og Grethe og Gjermund (Unnis søster og svoger), sa Oddleiv Torsvik da han kvitterte for den overraskende prisen.

Bestefars gård

Det er fru Unni, som barnebarn av Kristian Tidemann, som har direkte tilknytning til gården. Tidemann kjøpte plassen i 1896. Unni og Oddleiv, som er de første som har tatt i bruk Torsvik-navnet, overtok

Den velstelte Torsvik-gården, med sine rike tradisjoner, er blitt et landemerke på Ørnes.

Foto: HÅVARD WILLASSEN

formelt i 1987.

Bygningsmasse

Torsvika er fra gammelt av et handelssted der brygga rommet både butikk og fiskemottak. Helt fram til 1970-åra var stedet knyttet til gårdsdrift med best, kyr og sauer. Foruten hovedhuset inngår kårstua, brygga og rester av en kjellersjø i den originale bygningsmassen. Fjøsbygningen er flyttet fra selve gårdstunet.

Gammel stil

– Restaureringen av hovedhuset har vært en stort prosjekt. Det var både skakt og skeivt, og måtte rettes opp. Vi har bygd på i lengderetning, isolert, skiftet vinduer, lagt nytt tak og ny bordkledning. Bare for å nevne noe av det som er gjort... Men det gamle tømmeret har vi bevart, for-

teller «gårds kall» Oddleiv Torsvik, kanskje bedre kjent som Høyres varaordfører i Meløy kommune.

Sosialt

Hovedbygningen rommer to selvstendige boenheter. I første etasjen bor Unnis mor, Gjerrud Flakne. Etter den totalt overraskende prisutdelingen onsdag kveld, var det duket for festligheter med kaffe og kake og hyggelig sosialt lag i det torsvikske hjem på Ørnes.

PS: Kulturvernprisen i Meløy ble første gang utdelt i fjor, og tilfalt gammelbutikken på Meløya.

Unni og Oddleiv Torsvik var to-tall vitende da Per Swensen og resten av historielagets styre troppet opp på gården med kulturvernpris og marsipankake.

Kunngjøringer

Meløy Historielag

avholder årsmøte
onsdag 17. april kl. 16.00
på Ørnes Hotell.

Styret.

MELØYAVISA

25. april 1996

Meløy Historielag

Meløy Historielag avviklet sitt årsmøte den 17. april. Laget har vokst etter hvert og har nå over et hundretalls medlemmer. Men bare ca. 20% møtte opp på møtet. Laget har også, i hele sin tid, vært i økonomisk vekst. Men denne vekst var noe mindre siste år; hvilket skyldes den svært økende innkjøpspris på årbøkene. I det lagår som nå er gått syslet med mange ting. Det kan bl.a. nevnes at det har overtatt Almestua på Meløy, som i gammel tid var brukt som kommunene møte- og kontorbygg. Det er blitt utdelt to kulturpriser. Lagets video-Meløy-Den stille fjerding- er utkommet i ny og forbedret utgave, bl.a. med visuell tekst; og denne vil bli lagt ut til salg i nær fremtid. Laget har hjulpet Meløy Bygdemuseum ganske stort med å få restaurert motoråttringen -Teisten-. Hver sommer arrangerer laget populære helgeturer for sine medlemmer. Dette er besluttet gjort kommende sommer også, og vil trolig bli annonsert i kultur-etatens Kultur-Info, Sommer i Meløy. Det sittende styret ble enstemmig gjenvalgt. Det består av Per Swensen, Anita K. Waatvik, Rølg Sørgård, Per Hogne Jensen og Alf Angell.

MELOYAVISA

Lokalavis for Meløy kommune   Årgang 11 * Nr. 16 * 25. APRIL 1996   Løssalg kr. 10,-

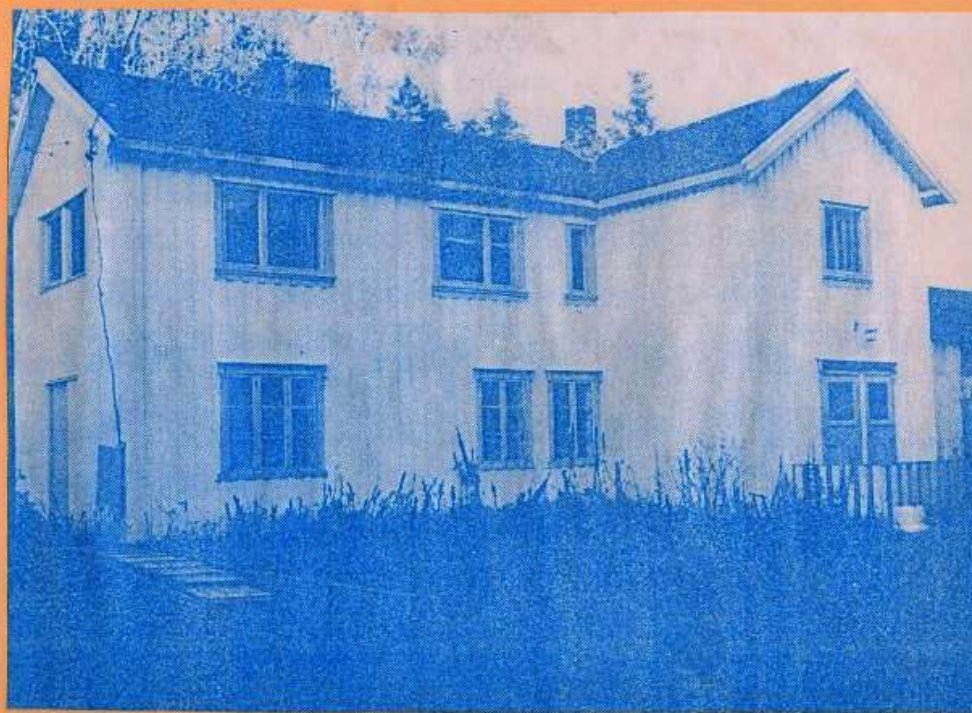
TIL LEIE

LEILIGHET TIL LEIE

I Meløy Historielags hus
Almuestua i Meløygården er
leilighet på 4 rom + kjøkken og
bad leieledig.

Forespørsel rettes til Rolf Sørgård.

TLF. 75 75 11 57

Meløy Historielag

8170 Engavågen, den 15. mai 1996.

Til

Historielaget planlegger å gi ut en bok med prospektkort fra Meløy.

Tanken er

- * å få alle kretsene i kommunen (godt) representert
- * å ha en fyldig tekst til alle kortene
- * at boka hovedsaklig skal inneholde gamle kort

I den anledning er det du får dette brevet. Vi må nemlig "fri" til dere i håp om bistand. Vi har en del selv, museet har en del, likevel antar vi at det finnes en god del gamle kort rundt om i skuffer og album.

Det vi ber om er:

Kunne du tenke deg å være behjelpelig ved å låne oss kort (kortene) du måtte ha, evt. formidle dette ønsket til noen du kan tenke deg måtte ha kort?

I så fall vil vi være svært takknemlig. Fint om vi kunne få mange prospektkort å velge i etter hvert.

Merk kortene med eierens navn og adresse. Alle kort, både de som benyttes/ikke benyttes vil bli returnert til eieren etter bruk / avfotografering.

Vi vil også sette pris på om du (gjerne på eget ark) kunne notere så mange opplysninger som mulig om hva som sees på bildet. (Stedsnavn, navn på hus, båter, personer etc., hvor bildet er tatt fra, hvor gammelt kortet er, hvilken anledning kortet ble sendt osv.) Alle mulige opplysninger er av interesse.

Kortet/kortene kan sendes til Anfinn Myrvang, 8170 Engavågen.
Tlf. 75 75 17 97

Ta gjerne kontakt.
Takk for hjelpa.

Vennlig hilsen

Anfinn Myrvang

Kort etterlysning

Meløy Historielag planlegger å gi ut en bok som skal inneholde gamle prospektkort fra Meløy, med andre ord en "Meløy kort og godt". I den forbindelse ønsker de kontakt med folk som har gamle kort liggende med motiv fra kommunen.

Marit Haugdahl

- Jo eldre, jo bedre, men også kort fra 50-60 tallet er aktuelle. Vi appellerer til Meløyfjeringene om å komme fram med kortene sine. De vil bli tatt godt vare på, og eieren får kortet i retur etter at de er avfotografert, lover Annfinn Myrvang.

Postkortene kan ha motiv av folk, steder, hendelser, båter eller hva som helst. Hovedsaken er at motivet er i Meløy.

Historielaget ønsker å låne postkort, og få så fyldig tekst som mulig, slik som navn på personer, hvem som bodde i husene, hvem som eier båten, hvem kortet er til og fra og så videre.

Ideen til denne boka kommer fra Drammen Historielag, som for et par år siden ga ut "Drammen kort og godt". I løpet av et år eller to håper Meløy Historielag å ha sin kortbok klar til trykking. Det avhenger mye av responsen fra publikum.

- Jo flere kort vi får, jo bedre, så har vi noe å velge mellom. Vi håper å få alle kretsene i kommunen godt representert, avslutter Annfinn Myrvang. Har du et kort bidrag, er det bare å ta kontakt med han.

**Tips
MELØY-
AVISA!**

MELØYAVIS

Lokalavis for Meløy kommune   Årgang 11 * Nr 23 * 13. juni 1996   Løssalg kr. 10,-

A-BLAD

Meløy Historielag

VÅR VIDEO

MELØY-Den stille fjerding

er kommet i ny og forbedret utgave, - idet den nå er tekstet med stedsnavn og delvis sangtekst.

Sangteksten er forøvrig vedlagt på separat ark.

Videoen fås inntil videre kjøpt hos Meløy Turistkontor, Glomfjord og Osa Handel, Engavågen. Pris kr. 150,-.

Den kan også kjøpes direkte fra laget, ved Per Swensen, Bolga og Rolf Sørgård, Meløy.

Rabatt ved kjøp av flere samtidig.

Meløy Historielag.

MELØY HISTORIELAG

**Arrangerer tur m/hurtigbåt, søndag 14/7
til Myken, Selvær og Træna.**

Gudstjeneste i Kirkehellern og guiding
underveis.

Avreise kl. 08.30 fra Ørnes. Anløp av
Grønøy, Meløy og Bolga.

Pris kr 300,-.

Påmelding Per Swensen tlf. 75 75 10 45

PÅ TUR MED MELØY HISTORIELAG

1996 - TRÆNA (Sanna, Husøy og Selvær) OG MYKEN

Søndag, den 14. juli 1996.

Søndag den 14. juli 1996 var det duket for nok en båttur, som vanlig populær og fullbooket. Denne gangen var det M/S "Hadsel" som brakte oss ut til nye interessante steder.

Etter de sedvanlige anløp i nærområdet i Meløy, bar det vestover til det som av mange omtales som selveste "Eventyrlandet".

Træna er av mange regnet som det mest særegne øysamfunnet av alle i Norge.

Vi besøkte Kirkehelleren på Sanna og var for en stakkert stund satt mange tusen år tilbake i tid.

Sanseintrykkene er mektige her ute !

Etter dette var det bespisning på et turistanlegg på kommunens administrasjonssted, Husøy.

Den gamle kirken ble også studert av de fleste, før kursen ble satt nordover til Selvær, et lite øysamfunn med ca. 100 fastboende som også tilhører Træna kommune.

Et lite eldorado - i hvert fall sommers tid, men etter sigende godt å være hele året!

De sprekeste spaserte over øya til fots og ble plukket opp av M/S "Hadsel" med mannskap ved kai på motsatt side.

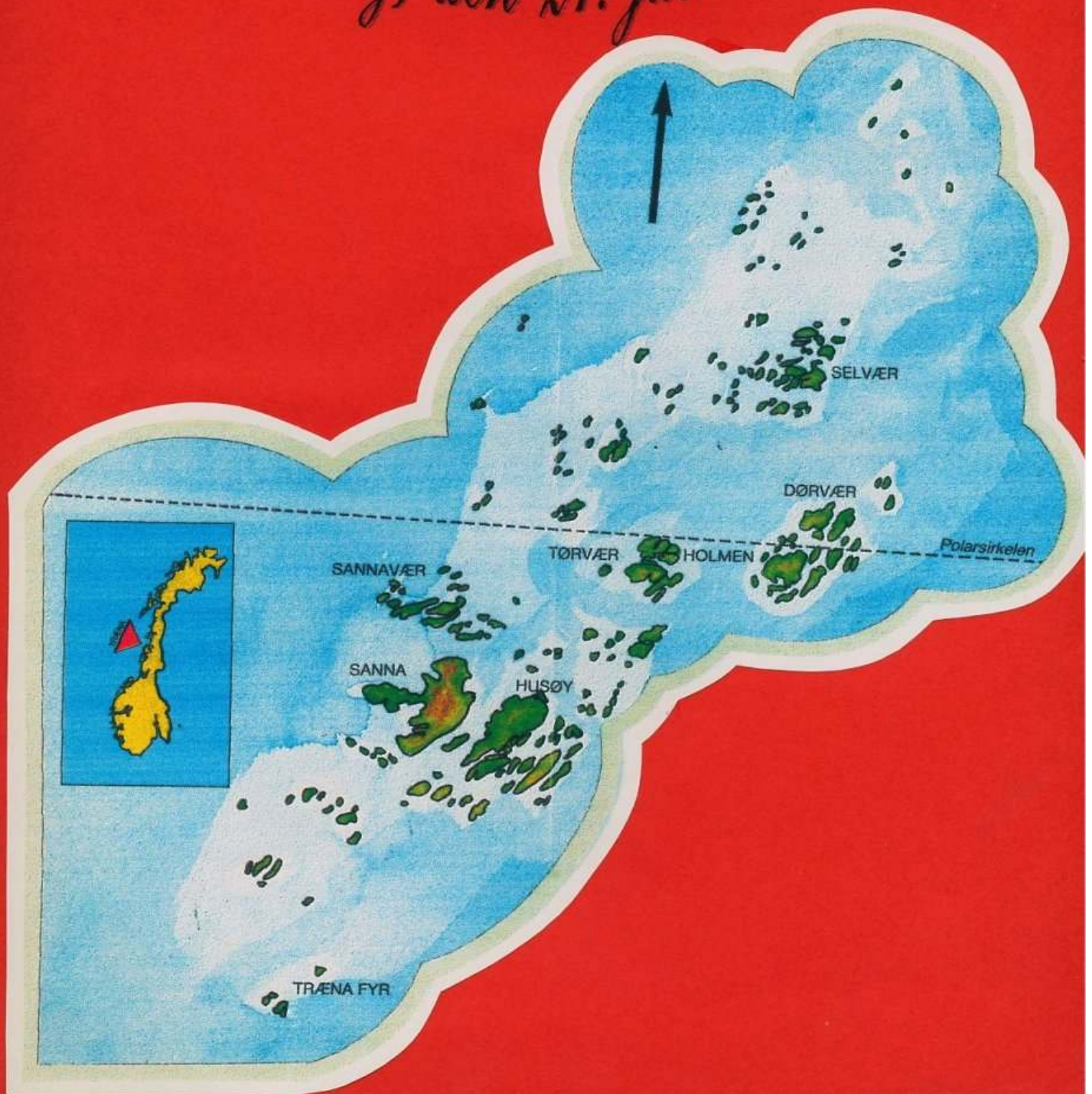
Idyllen underveis var fullkommen!

Et kort opphold på Myken i Rødøy kommune, satte punktum for enda en vellykket historielagstur.

Bjørn Skauge gav oss en innholdsrik orientering om øysamfunnet Myken i kveldsola, før det var på tide å begi seg på heimvegen.

Med Meløy Historielag på tur til
Træna - Selvær - Myken
søndag, den 21. juli 1996

Det slo til i år igjen, været, da det endelig ble tur, ei uke etter planen. En noe usikker morgendis skremte ikke de vel 80 passasjerene da M/S "Hadsel" satte kursen sørover fra Ørnes

søndag, den 21. juli 1996.

Etter anløp av Grønøy, Meløy og Bolga var passasjerlista fullkryssa, og det bar vestover til det som av mange omtales som "Eventyrlandet".

- Og øyene vest i havet skulle komme til å vise seg for oss fra sin aller beste side utover dagen!!

*Trivsel om bord, i det
storhavet åpenbares i
all sin uendelighet.*

Morrakaffen inntas i åpen sjø!

Træna er regnet som det mest særegne øysamfundet av alle i Norge. Her er mer enn 1.000 øyer, holmer og skjær, men bare 5 er bebodde.

Ytterst av dem alle ligger Sanna, ca. 3 km² og vel 55 km fra fastlandet.

Alt i alt bor det vel 500 mennesker i Træna kommune.

Sanna

Man fønnemmer her på Sanna virkelig historiens sus. Fjellene har mange grotter og huler som gir minner fra fjern fortid, og ikke minst en trolsk atmosfære. I eldre tid var de karakteristiske fjellformasjonene her ute i havet seilingsmerke på kysten, og dessuten opphavet til mangt et sagn om underlige vesener og overnaturlige krefter.

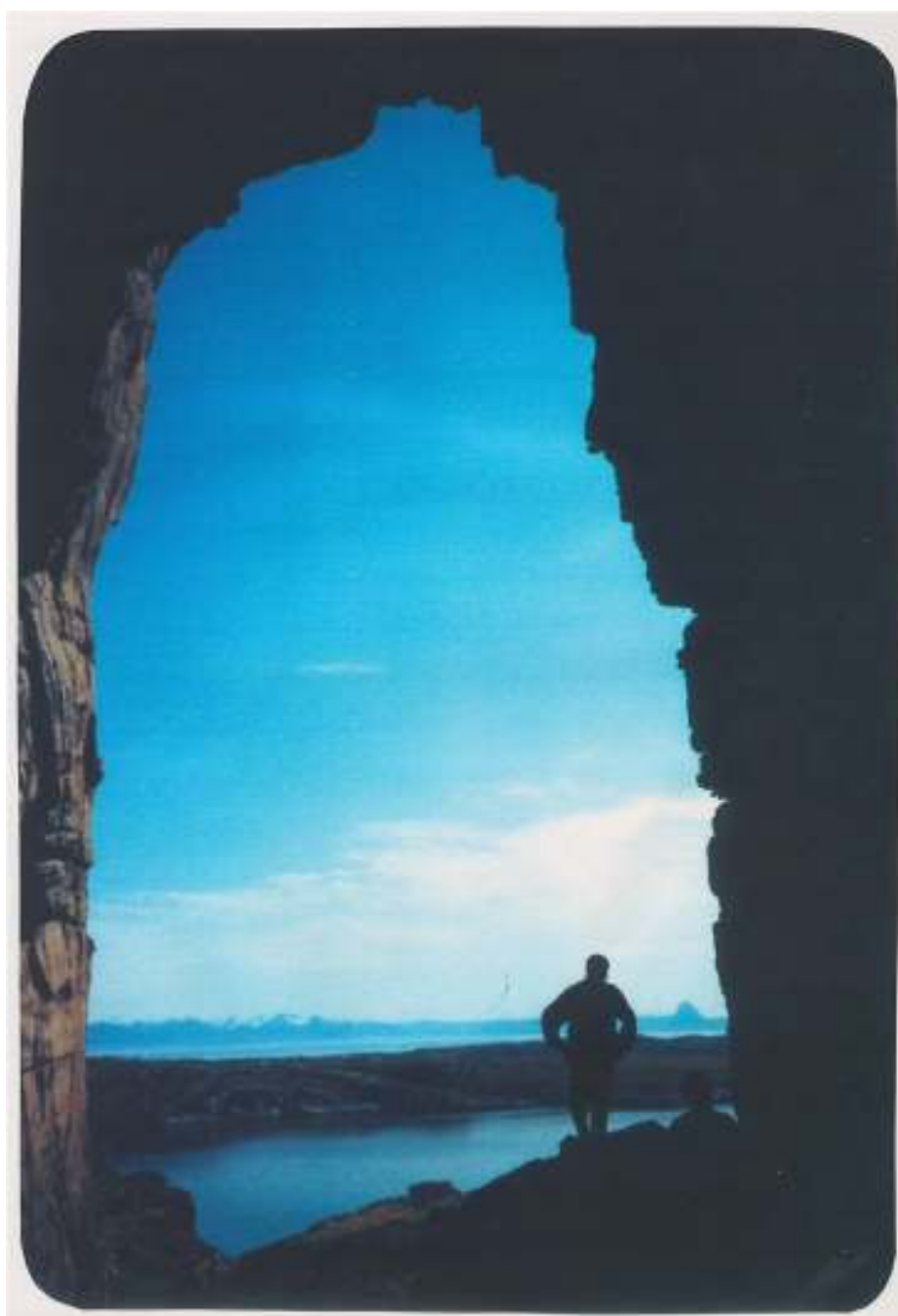
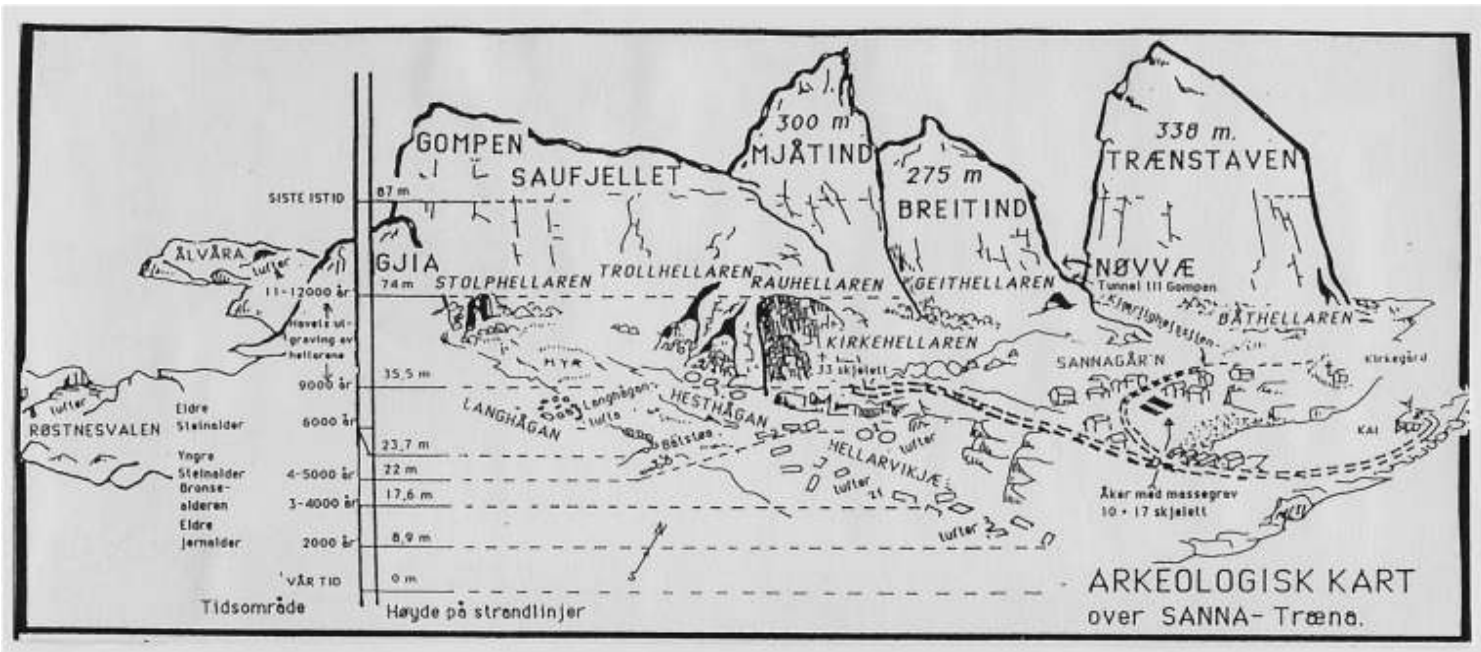
Klar for strandhogg!!

Vi går i land på Sanna og må klatre over M/S "Helgeland" som lå ved kai fra før.

Vi rusler opp til den mektige Kirkehelleren. Her finnes det fortidsminner med rester etter dengang hulebeboerne hadde tilhold her for rundt 6.000 år siden.

Guiden: Turid Myhre

Etter utgravninger er det latt vare på over 30 skjellletter og et stort antall beinrester av ulike dyr, samt sverd, mynter og smykker som er oppbevart ved Tromsø Museum.

Det er havet som har skapt grottene på Trøena. "Domen" er 32 m. høg, 45 m. dyp og ca. 20 m. bred. Det er da også havet folk til alle tider her ute hovedsakelig har livnært seg av.

Det er en egen fortettet atmosfære her inne i helleren, som fra naturen er skapt som en katedral, med alter og prekestøl. Man blir høytidsstemt, og det holdes også fra tid til annen gudstjenester og konserter her. Den annonserte gudstjenesten kunne ikke avholdes grunnet utsatt tur til øyriket.

M/S "Hadsel" ved kai på Sanna.

Kurt og Sissel Knudsen inntar lunsj på moloen.

"Ålvåra"

Mor og datter under Trænstaven.

Husøy

På Husøy finner vi den mest konsentrerte bebyggelsen i Træna kommune (administrasjonssted).

Hos "Træna Rorbuferie" vanket det deilig middag.

*Til kokkenes pris kan nevnes at ikke så rent få
klaget over å ha spist for mye!*

De fleste av oss tok en rask marsj over øya etter måltidet, fra Nofo-kaia til det mer sentrumspregede dampskipskaiområdet.

Nåværende kirke på Træna ble bygd i 1773/74, etter at gamlekirken var fjernet. Ingen vet med sikkerhet hvor og når den første kirken ble oppført - trolig tidlig i middelalderen. Sagnet sier at en skipper som var i havsnød, lofte å bygge en kirke der han måtte komme velberget fra havet. Således fikk stedet sin egen kirke, en liten bygning som egentlig så ut som et båt-naust, tekket med never og torv.

De første skriftlige kilder som nevner Træna kirke, er Kirkerformaten av 1589, nevnt som "Træns Korshus"

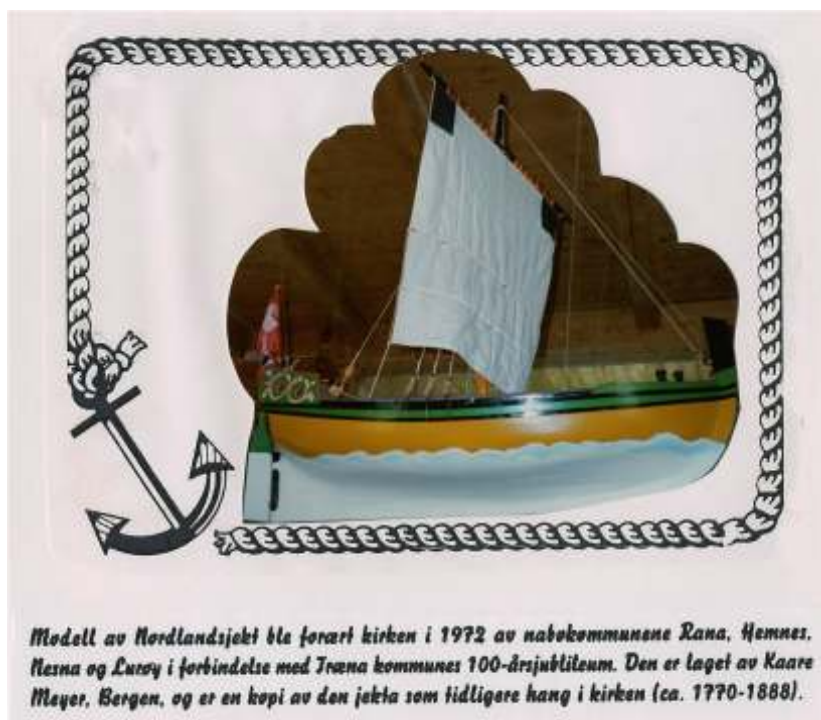

Prekestolen er trolig fra samme tidsrom som altertavlen, også denne ble malt da nykirken sto ferdig. Stolen har fire felt som skildrer de fire evangelistene med sine symboler:

*Matteus med engelen
 Markus og løven
 Lukas sammen med oxen
 Johannes med ørnen.*

Da altertavlen sto i gammel-kjerka (før 1774), var den " - en smuk Altertavle uten maling med 3 speil i midten uten billedverk, ganske slæt, men på begge sider billedhuggerarbeide med stolper, vel arbeidet ..... "
Etter at den var flyttet inn i den nye kirken, ble altertavlen malt av Paul Kotset.

Modell av Nordlandsjøkt ble forært kirken i 1972 av nabokommunene Rana, Hemnes, Nesna og Lurøy i forbindelse med Trøna kommunes 100-årsjubileum. Den er laget av Kaare Meyer, Bergen, og er en kopi av den jekta som tidligere hang i kirken (ca. 1770-1888).

*Thorbjørn Gjerøth og Oddleiv Torsvik
under jordkloden på havna i Træna.*

En tur innom museet ble det også tid til før ombordstigning og avgang fra Træna, - og som seg hør og bør i ekte cruise fart, så måtte båten en ekstrarunde tilbake for å plukke opp sistemann!!

Selvær

Ruta ble på nordtur lagt om Selvær (heimplassen til guiden vår, Turid Myhre), et av øysamfunnene i Træna kommune med ca. 100 fastboende.

Et lite eldorado - i hvertfall sommers tid, men etter sigende godt å være hele året!

De 12 elevene som dette året går her på Selvær skole, lider heller ingen nød - med 4 utdannede lærere og fasiliteter som bl.a. svømmebasseng ....

Skolebygg ble reist i 1926, men fikk endret sin grunnflate og sitt utseende i 1954.

De aller fleste turdelakerne passerte øya til fots, og ble plukket opp av M/S "Hadsel" m/mannskap ved kai på motsatt side av øya. Idyllen var, som en ser, fullkommen.

Jove, Arild, Brita og Pål Kjerpeseth, samt Grethe og Gjermund Holberg stortrives på dekk på vei ut fra Selvær.

Myken

Bjørn Skauge, som påsto seg medlemskap i "korttidsminneforeningen", hadde rent glemt vår tillyste ankomst, og befant seg på søndagstur ved Sør-Løkta da M/S "Hadsel" stevnet inn sundet. My "pers" på strekningen fra Løkta til kaia ble på ca. 8 min.!!

Rødøy kommunes ytterste utpost, Myken, er nok et samfunn av det litt sårbare slaget. Sterk fraflytting, bl.a. etter ulykker og forlis, samt problemer for stedets primærbedrift etter den såkalte "Hitra-syken" i oppdrettsnæringen, satte Myken-samfunnet på en hard prøve som ingen riktig ennå helt kjenner utfallet av .... ?

Etter et kort opphold og en innholdsrik orientering om Myken i kveldsola, sto kun strake heimvegen igjen på programmet.

Rolf Sjørgård og Per Swensen ordner opp med det finansielle.

TAKK FOR TUREN!

Med Meløy historielag til Træna, Selvær og Myken

Det slo til i år igjen, været, da det endelig ble tur. Morgendis skremte ikke de vel 80 passasjerene da M/S Hadsel satte kursen sørøver fra Ørnes søndag morgen den 21. juli, i Meløy Historielags regi.

Etter anløp av Grønøy, Meløy og Bolga var vi igang, og det bar sørvestover til det som av mange omtales som selve "eventyrlandet".

Unni Torvik

Øyene ut i havet skulle vise seg fra sin aller beste side utover dagen. Mange er det som er både født og oppvokst her i omegnen, og som aldri har trådt sin fot på Træna, Selvær, Myken osv. Det ligger noe utenfor allfarvei. Ikke desto mindre fant de fram til f. eks. øya Sanna i Træna for mer enn 6000 år siden og slo seg ned her ute - midt i naturens eget spiskammer. Sjøen gikk den gangen 23

Træna.

Båt og passasjerer flyttet seg videre over til Husøy, som er administrasjonssenteret for Træna kommune. Her vanket det middag til alle og enhver på Træna Rorbuerie. Til kokkens pris kan det opplyses at ikke så rent få klaget etterpå over å ha spist for mye, så det var ganske sikkert på sin plass med marsjen tvers over øya til det mer sentrumspregede damskipskaienrådet. Vi besøkte den nyrestaurerte kirken fra 1774, en av de få

Bjørn Skauge forteller om Myken med bl. annet Per Swensen som ivrig tilhører.

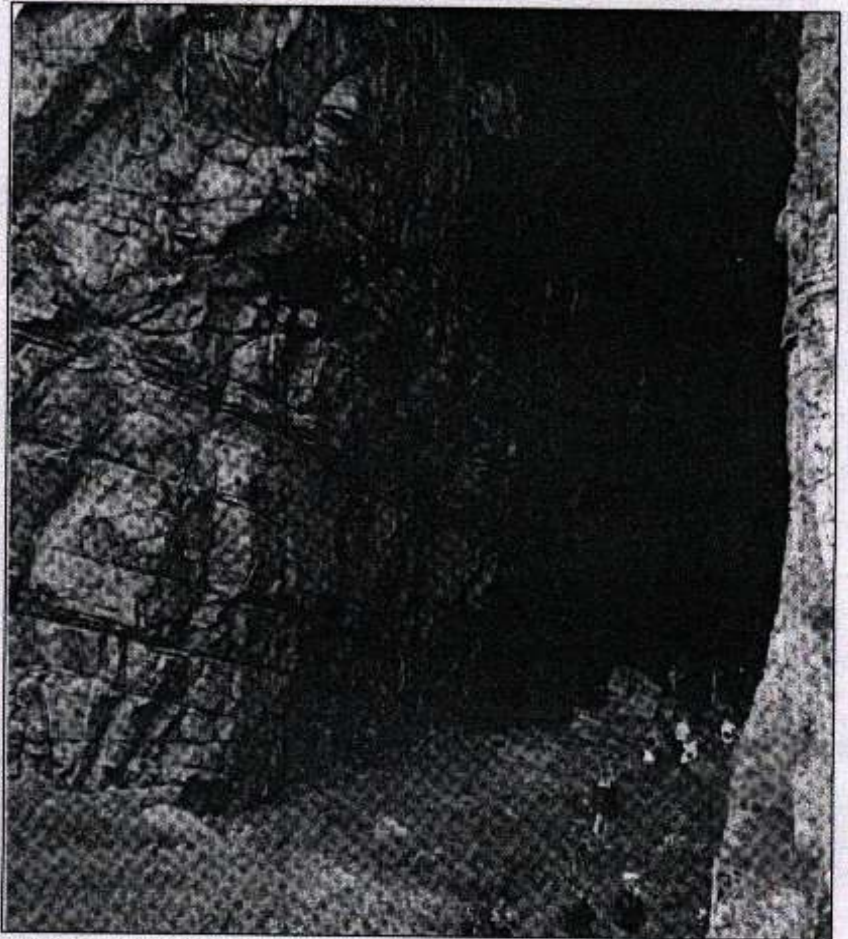
meter høyere opp på land, og svært gamle hùstafter er lokalisert sør på Sanna. I tillegg har utgravninger avdekket permanent tilholdssted innerst i Kirkehellaren, en stor dom som er 32 m høy, 45 m. dyp og ca. 20 m. bred, og fra naturens side til og med er forsynt med både alter og prekestol! Vel 30 skjeletter er avdekket her inne, samt en mengde beinrester av f. eks fisk - i tillegg også sverd, mynter og smykker som i dag er oppbevart på Tromsø museum. Vår guide, Turid Myhre, fortalte for interessante ører.

I tillegg til denne kjempegrotten finnes også andre lignende fenomener i området. 4 mennesker er igjen som fastboende på denne øya som med sine formasjoner framstår så karakteristisk for

gjenværende trekirker her i Nordland med en sådan alder. En tur innom museet var det også tid til før ombordstigning og avgang.

- Og som seg hør og bør i ekte cruiseferie, så måtte båten etter noen minutter gjøre vendreis for å plukke opp sistemann.

Ruta ble lagt om Selvær, et øysamfunn i Træna kommune med ca. 100 beboere, et lite eldorado sommerstid. På skolen er det for tiden 12 elever med 4 utdannede lærere og fasiliteter som bl. annet svømmebasseng. Skolebygget ble reist i 1926, men fikk endret sin grunnflate og sitt utseende i 1954. Fram til nå har stedet hatt både butikk og eget postkontor. Et livskraftig øysamfunn, men som dessverre også her preges av noe høy

I Kirkehellaren på Sanna i Træna

gjennomsnittsalder.

De aller fleste turdehakerne passerte øya til fots og ble plukket opp av M/S Hadsel og mannskap ved kai på motsatt ende av øya før det bar videre til nabokommunen Rødøys ytterste utpost, Myken, Sierk fraflytting, bl. annet etter ulykker og forlis og tap av familieforsørgere, samt problemer med stedets primærdrift satte Myken-samfunnet på en hard prøve (som ingen riktig ennå kjenner utfallet av?). Men for ca. 10 år siden dukket Bjørn Skauge opp og tilførte Myken den smule optimisme som trengtes for å snu utviklingen rette veien. Han påsto forresten habilt medlemskap i "kortidstidminneforeningen", for han hadde rent glemt vår tillyste ankomst, og befant seg på søndagstur ved Særlakta da vi stevnet inn sundet. Men innen forsamlingen hadde rukket å entre lederen og begi seg opp i "gata", var en beblesende og dryppende sveit Skauge på

Brita, Pål, Tove og Arild Kjerpeseth, samt Grethe og Gjermund Holberg, nyter turen i det fine været.

plass. Det ble ny pers på strekningen, 8 minutter. En innholdsrik orientering om øya og samfunnet ble oss til del her i kveldssola, vel verd en skikkelig applaus.

Nå sto kun strake heimvegen igjen på programmet, og etter vel 12 timers kjempeopplevelse var årets historielagstur vel i havn. Vi takker hjerteligst for

turen, og er blitt forskjellige minner rikere også denne gang.

TIPS
MELØY-
AVISA

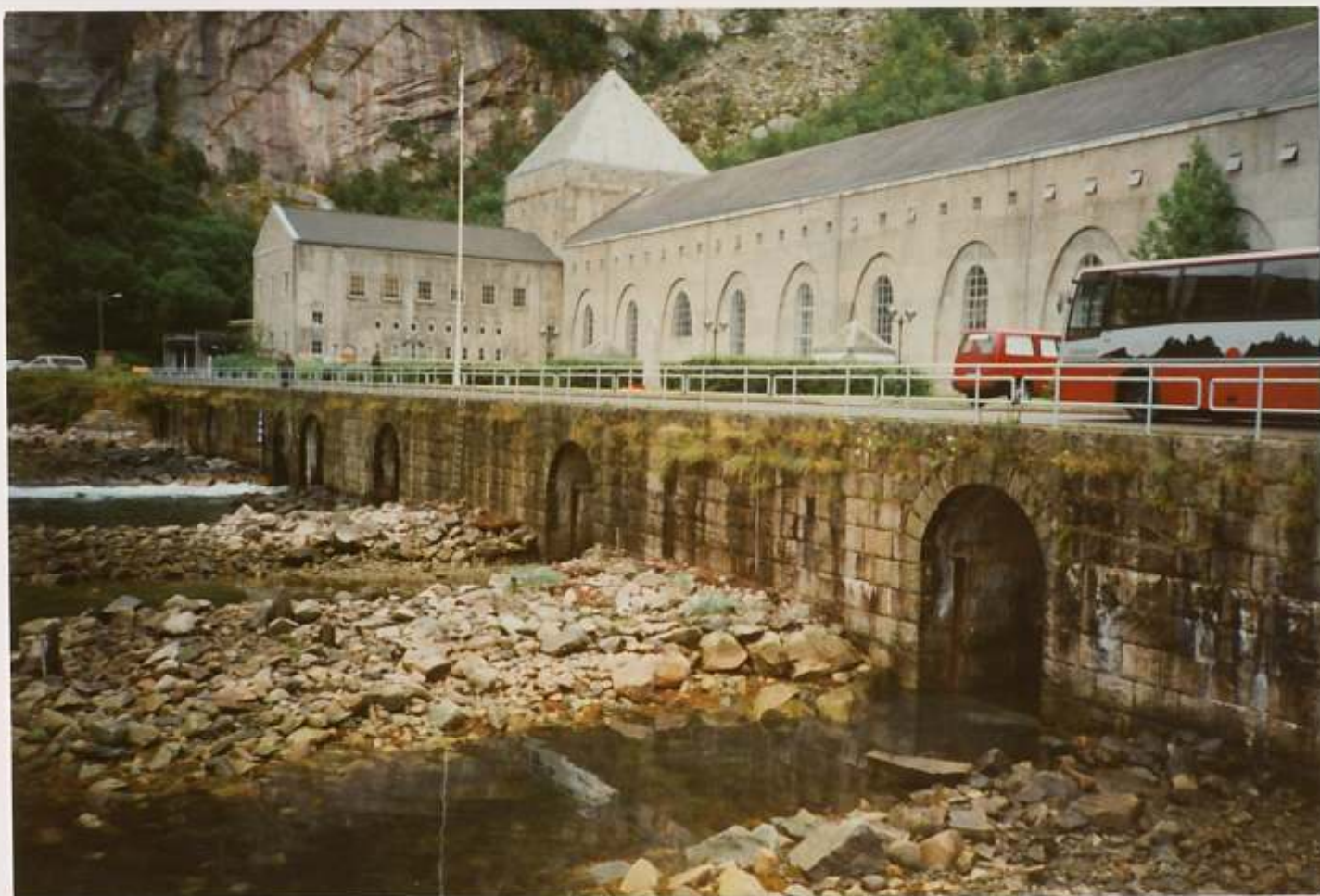
MELØY HISTORIELAG
arrangerer

LOKALHISTORISK RUNDTUR I GLOMFJORD

søndag 18. august kl. 12.00.

Påmelding kulturkontoret innen 16. august.

Pris kr. 75,-.

Juren gikk med buss fra Kulturhuset med ca. 20 deltakere. Første stopp var den gjenoppussede kontorbygningen - Infosenteret - i Glomen, ledet av Erling Nystad fra Statkraft. Han redegjorde både om huset og bedriften Statkraft ellers - i ord og bilder. Derfra bar det til kraftstasjonen på Fykan.

PÅ TUR MED MELØY HISTORIELAG

1996 - GLOMFJORD

Søndag, den 18. august 1996.

Søndag, den 18. august 1996 arrangerte Meløy Historielag en lokalhistorisk rundtur med buss i Glomfjord & omegn. Turen startet fra Kulturhuset med ca. 20 deltakere, og første stopp var like ned i bakken på det gjenoppussede "Gammelkontoret" - ledet av Erling Nystad fra Statkraft. Han redegjorde både om huset og bedriften - i ord og med bilder.

Kontorbygget fra den første anleggstiden har fått sin renessanse. Den ærverdige gamle trebygningen er restaurert med ny kledelig fasade i bonderødt og hvitt, og stuene framtrer i ny prakt. I snart 100 år har fossekraften vært selve livsnerven til flere av våre mest typiske industrisamfunn. Knappt noe sted kan bedre enn Glomfjord dokumentere vannkraftens historie i Norge dette hundreåret. Man kan i dag gjenoppleve historien gjennom flere bevarte bygninger og tekniske installasjoner.

Det var naturlig at Glomfjord Kraftverk på Fykan ble neste post på programmet. Dette monumentalbygget ble reist i perioden 1912-20 og tilført 6 aggregater. Nå har det gamle karftverket kun ett aggregat igjen i drift, men er likevel ett av de 13 besøksverk Statkraft har i det ganske land, riktignok innunder kateorien "enkle besøksstasjoner".

Utenfor stasjonen på Fykan ble snart 85-årige Frithjof Tostrup fra Meløy midtpunktet, da det ble kjent at han hadde vokst opp her - inntil flom forårsaket at familien måtte flytte til Glomen.

Det er en realitet at Glomfjord vokste fram som ett av de 10-15 større industristeder på denne tiden som knyttet hele sin eksistens til kraftkrevende industribedrifter.

Fra Fykan gikk turen videre opp til Storglomvatnet, godt guidet av ing. Arne Farup.

Storglomvann dammen er bygget som en steinfallingsdam, 120 meter høy. Lengden på damkrona er 900 meter. Dette anlegget inngår i utbyggingen av Svartisen kraftverk, som er lokalisert til Kilvik innerst i Holandsfjorden i Meløy - også et såkalt besøksverk. Dette var satt i drift våren 1993. I løpet av 10 år (1987/97) ble Storglomvatnet gjort til Norges største vannkraftmagasin, med et rominnhold som rekker til 500 liter pr. menneske på moder jord! Et imponerende høydepunkt i vannkraftens etterkrigshistorie. I sammenligning blir for eksempel de første damlukene på Glomfjellet nokså beskjedne!

Returen fra fjellet gikk gjennom Vika, Jæra, Hylla - via Glomstua og fram til Haugvik, der det på hotellet vanket kaffe og karbonadesmørbrød.

Siste post på programmet var et besøk på Hydromuséet. Etter år med usikkerhet, kriser, krig og driftsproblemer kom Hydro til Glomfjord i 1947 - og med dem stabiliteten. Etter dette var ikke Glomfjordsamfunnet lenger en konstant økonomisk bekymring for Staten.

Et noe fuktig klima denne augustsøndagen ødela aldri for en solid og interessant innføring i lokalhistorie fra nærmiljøet.

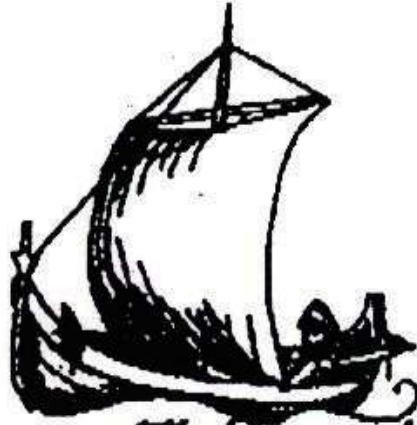
Ved kraftstasjonen ble den 85-årige Frithjof Jostrup snart midtpunktet, da det ble kjent at han hadde bodd på Fykan som barn inntil en flom forårsaket at de måtte flytte til Glømen. Frithjof Jostrup og Rolf Sørgård hadde med seg bilder fra kraftstasjonens "barndom" som vakte allmenn interesse.

Fra Fykan gikk turen videre opp til Storglomboatnet, guidet av ing. Arne Farup. Likeledes på returen gjennom Vika, Jæra, Hylla - via Glomstua, fram til Haugvik.

På Glomfjord Hotell vanket det kaffe og karbonade-smørbrød, og siste post på programmet var besøk på Hydro-muséet.

Meløy Historielag

Presentasjon av

årbok -96

og

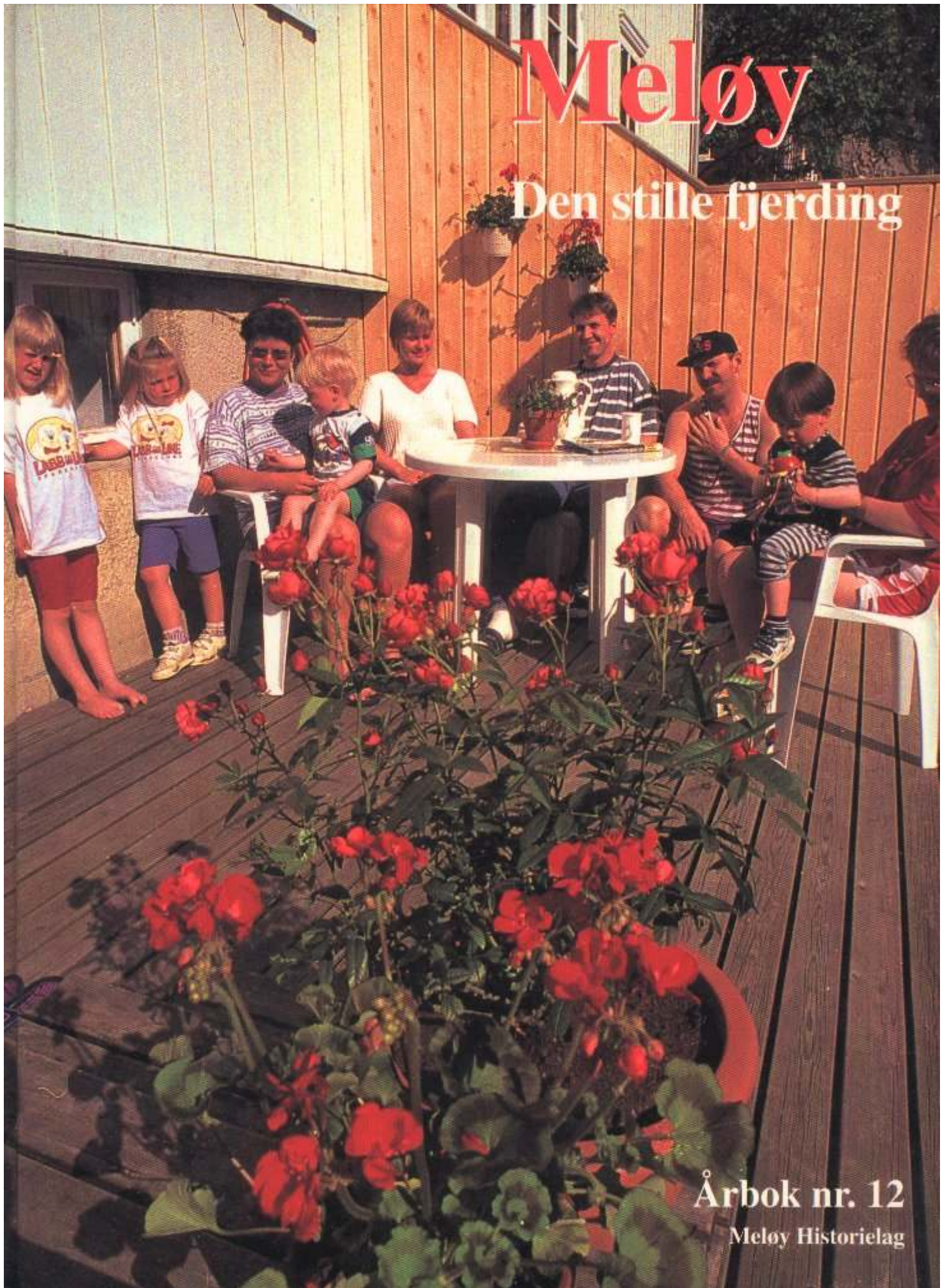
kalender -97.

Ørnes Hotell,
fredag 22. november
kl. 15.00.

Alle velkommen!

Meløy

Den stille fjerding

Årbok nr. 12
Meløy Historielag

Forord

For 12. gang kommer historielaget med sin tradisjonelle årbok. Årets bok skiller seg nok ikke så mye, fra de tidligere årbøker. Her kan du finne litt av hvert, med stor spennvidde både i tid og tema.

Mange bidragsytere har hjulpet oss å få til denne boka, og stor takk skal de ha for det. Uten disse bidragene hadde det ikke blitt noen årbok.

Årboka er med på å åpne lokket på gløtt til den ufattelige skattkista som vår kultur og tradisjon er.

God fornøyelse med boka!

Styret

Årboka er kommet

Årboka, *Meløy den stille fjerding*, er nå lagt ut for salg. Den 12. utgaven av *Meløyårboka* er tradisjonell, men har en rekke gode og interessante historier og bilder.

Eli Brattland, Anne Mari Jensen, Unni Torsvik og Anfinn Myrvang presenterte fredag årets utgave av *Meløy den stille fjerding* og *Meløykalenderen*, som nå er lagt ut for salg.

Connie Slettan Olsen

- Vi ønsket å kaste lys over Meløys vakre bebyggelse, og spesielt Glomfjord. Derfor er alle fargebildene brukt i artikkelen «Arbeidsstrøk og idealsamfunn» som beskriver den vakre bebyggelsen på Jæra i Glomfjord. Også førstesidebildet kommer fra denne artikkelen, fortalte Per Swensen i *Meløy Historielag*. Og det er med denne artikkelen boka starter. Videre kan man lese artikler om Hydro, barnsdomsjul på Karlsholmen, steds-

og gårdsnavn i Spildra, en påsketur anno 1939 og mange flere.

Man kan også lese en gripende historie som er skrevet av Jeanette Åsvang (15), som er den yngste forfatteren av boka. Her beskriver hun hvordan hennes forhold var til sin nå avdøde farfar, Sigurd Åsvang, som har vært årbokas flittigste og mest trofaste bidragsyter. Artikkelen ble hentet fra en stil som Åsvang skrev på skolen.

Nytt i årboka er temaene ord og uttrykk og steds- og gårdsnavn, - Dette er noe vi kunne tenke oss å ha i hver bok fremover, og er derfor på utkikk etter noen som

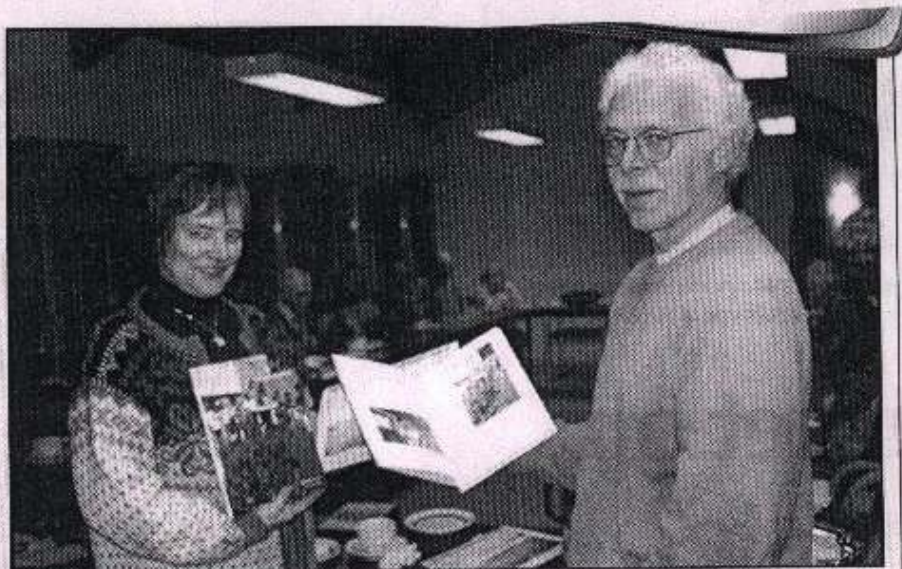
sitter inne med slike opplysninger fra hele kommunen. Gårds- og stedsnavn fra Spildervassdraget er laget av Høgskolestudentene og redigert av Unni Torsvik, fortalte Swensen.

Den nye *Meløykalenderen* er også lagt ut for salg. Den presenterer mange flotte bilder og dekker alle kretsene i kommunen.

Opplaget på årboka er 1500 og på kalenderen 1400, og kan kjøpes i bokhandelen og forretningene rundt om i kommunen.

Nordlands FRAMTID

Nr. 276 • 87. årgang • Bodø, onsdag 27. november 1996 • Kr 8,00 (Utenfor Nord-Norge kr 10,00)

Unni Torsvik og Annfinn Myrvang i Meløy historielag med den nye årboka og Meløy-kalenderen.

Foto: HÅVARD WILLASSEN

Meløy mellom permer

MELØY: Driftige Meløy historielag er ute med en ny årbok fra «Den stille fjerding» - den 12. i rekken. Samtidig lanserer man Meløy-kalenderen for 1997.

HÅVARD WILLASSEN

Like sikkert som det nærmer seg advent, er historielaget i kystkommunen på markedet med sin populære årbok og kalender. Et sikkert julegave-tips.

– Årets utgave følger tradisjonelt mønster, preget av vanlige folk skrevet av vanlige folk. Men i år har vi ekstra mye Glomfjord-relatert stoff, forteller historielagets leder Per Swensen.

1 500 eksemplarer

Årets utgave er på 104 sider og er lagt ut for salg hos bokhandelen i Bodø og på Ørnes, samt hos en rekke lokale forretninger. Opplaget er på 1 500 eksemplarer mens kalender er trykt i 1 400 eksemplarer. De to produktene selges separat.

Årboka har stor spennvidde i tid og sted og innhold; fra lokalhistoriske begivenheter som var i ferd med å gå i glemmeboka til små glimt fra året som gikk. Artiklene er rikt illustrert med bilder fra hverdagsslit og fest.

– Vi er svært fornøyd med denne utgaven, sier Per Swensen, som retter en spesiell takk til Unni Torsvik og Annfinn Myrvang i redaksjonskomiteen. Komiteen har nedlagt mye arbeid med årboka og har vært en viktig motivasjons-

faktor overfor gamle og ny bidragsytere.

Hyllest

Og nettopp her skal vi bremse opp litt. Ingen glemt, men 15 år gamle Jeanette Åsvangs hyllest og minneord over sin farfar, Sigurd Åsvang som døde i juni i fjor, 86 år gammel, er er alene verd inngangsbilletten til årboka. Sigurd Åsvang har vært en av de flittigste bidragsyterne til tidligere årbøker. Barnebarnet Jeanette er debutant av året og tar opp arven.

Minneordet ble opprinnelig skrevet som skolestil på Enga. Annfinn Myrvang «overtalte» henne til å publisere fortellingen i årboka. Meløy-kalenderen byr på et stort og spennende billedgalleri, i hovedsak innsende fotos som aldri tidligere har vært offentliggjort.

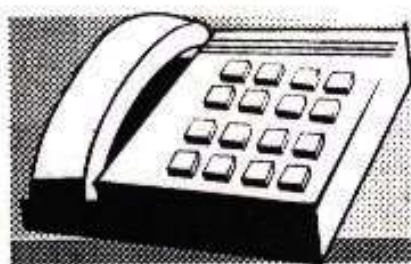
MELØYS 12. ÅRBOK

MELØY: Meløy Historielag sender nå ut sin 12. årbok for salg i bokhandler i Meløy og Bodø, og gjennom forretninger i Meløy. I tillegg selger laget ei ny utgave av Meløykalenderen (for 1997), med historiske motiver fra «Den stille fjerding». Per Swensen presenterer ei årbok med tradisjonell ut-

forming med tanke på både redigering og innhold, og med strot spenn i både tid og tema. Historielaget må ut med vel 100.000 kroner for 1.500 eksemplarer. Fra styrets forord sakses: «Årboka er med på å åpne lokket på gløtt til den ufattelige skattkista som vår kultur og tradisjon er».

Nordlands **FRAMTID**

Nr. 278 • 87. årgang • Bodø, fredag 29. november 1996 • Kr 8,00 (Utenfor Nord-Norge kr 10,00)

telefon- røret

Meløy-boka

– Rette skal være rett, og æres den som æres bør. Derfor bare en liten korreksjon i forhold til anmeldelsen av Årbok for Meløy. Øistein Birkelund er den som har vært pådriver for Jeanette Åsvang og hennes artikkel om sin bestefar, ikke jeg, sier Anfinn Myrvang i Meløy.